

5. PRÆSTEENKEBOLIGEN

Bygningen lå oprindeligt i landsbyen Barrit, opført i 1740'erne. Vi ved ikke præcist hvor enkeboligen lå i forhold til præstegården.

Bygningen er sandsynligvis genopført på museet i 1947.

I huset kan man opleve en udstilling om køkkenets historie igennem 300 år. Her udfoldes fortællingen om det åbne ildsted, og om udviklingen over det revolutionerende støbejernskomfur til gas- og elkomfuret. Der fortælles om tilberedning af måltider, danskernes madvaner og om bordskik og borddækning fra 1660'erne til 1960'erne.

Husets historie

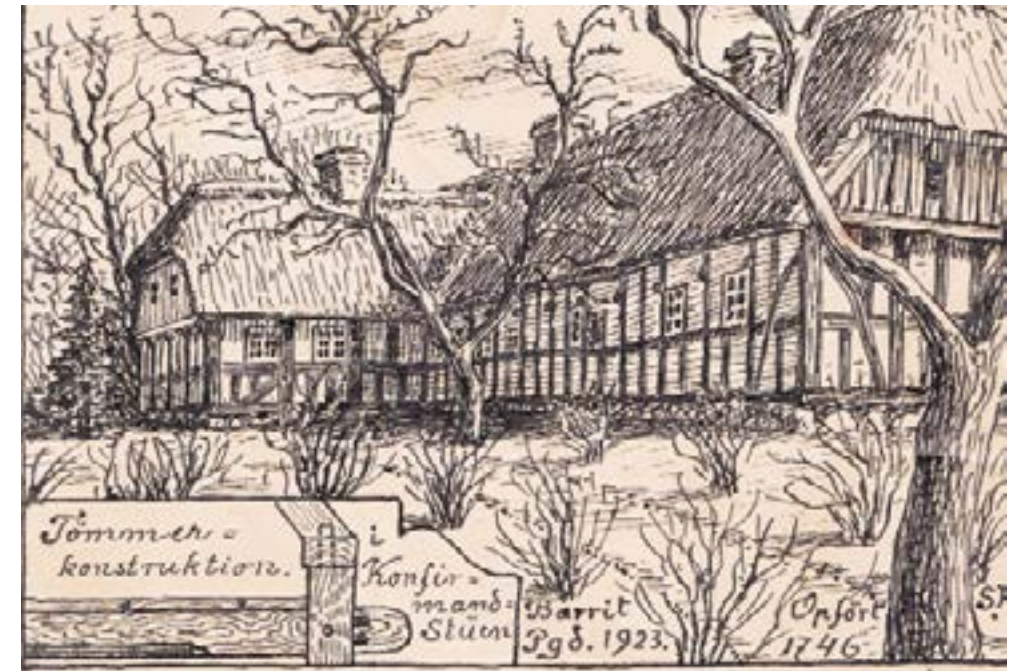
Præsterne var allestedsnærværende i sognet og deltog i alle de vigtige ritualer i befolkningens liv. De havde også tit de bedste boligforhold, og fra 1703 tildelte man særlige privilegier til præstens enke, da man oprettede en præsteenkestand.

Præstestanden og lokalsamfundet

De lokale præster var centrale i lokalsamfundet, og deres forpligtigelser var både af verdslig og kirkelig karakter. Der var mange forskellige funktioner indenfor præstegerningen, og særligt landsbypræsten havde mange opgaver. Ud over de almindelige gudstjenester skulle han forrette konfirmation, dåb, begravelse og vielser mv. Derudover var præsten også den lokale administrator, der stod for at føre mandtal, kirkebøger, personregister og udskrivning af attester. Han var oftest også den mest belæste i landsbyen og stod både for fattig og skolevæsnet.

Præsteenkerne

For kvinder var det en katastrofe at stå uden husbond. I tilfælde af hans død, skulle hun hurtigst muligt finde en ny mand, hvis hun ønskede at blive på gården. Alternativet var ofte armod. Præste enker blev i Østjylland oprettet som "præsteenkestand" i 1703 og fik dermed særlige privilegier. Derfor var de bedre stillet end så mange andre kvinder. De fik blandt andet et såkaldt "nådesår", hvormed hun kunne blive boende i præsteboligen op til et år efter hendes mands død. Med tiden fik visse præstegårde dog oprettet et enkesæde som denne, hvor enken kunne flytte ud. Den nytiltrådte præst skulle også give en passende understøttelse for enken, indtil hun igen indgik ægteskab. Det skete dog ofte, at den nye præst ægtede enken, og dermed slap han for at skulle betale understøttelse til hende.

Tegning af stuehuset og konfirmandstuen på Barrit Præstegård udført af Søren Knudsen i 1923, lige før man bygger nyt stuehus til præstegården i 1924. Der findes så vidt vides ingen billeder af præsteenkeboligen, mens den endnu lå i Barrit.

